

Uitspraak Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden

Uitspraaknr. : 12-001

Datum : 22 maart 2012

Partijen : Zorggroep X, vertegenwoordigd door mevrouw A,
(voorzitter Raad van Bestuur) en de heer B (manager Zorg en Welzijn),
verder ook te noemen zorgaanbieder of verzoeker

en

Cliëntenraad X-huis, vertegenwoordigd door de heer C
(voorzitter), mevrouw D (waarnemend voorzitter), bijgestaan door
mevrouw L. Smits (LOC), verder ook te noemen de cliëntenraad.

Het geschil

1. De Landelijke Commissie van vertrouwenslieden (verder ook te noemen LCvV of de commissie) is verzocht een uitspraak te doen over een voorgenomen besluit om opbaring van overleden cliënten in hun zorgappartementen van het X-huis, niet langer toe te staan.

Het verloop van de procedure

2. Zorgaanbieder heeft op 2 januari 2012 het verzoek schriftelijk en vergezeld van bijlagen aan de Landelijk Commissie van Vertrouwenslieden voorgelegd. De cliëntenraad heeft op 27 januari 2012 een verweerschrift met bijlagen ingediend. Partijen hebben afschriften van elkaars stukken ontvangen.

3. Op 13 februari 2012 heeft een hoorzitting plaatsgevonden waarbij de commissie desgevraagd nog aanvullende schriftelijke informatie heeft ontvangen; de Zorgovereenkomst

voor zorgarrangementen met verblijf, versie 2012 en de tarievenlijsten Zorggroep X 2009 en 2012.

4. Op 5 maart 2012 hebben partijen het concept verslag van de hoorzitting ontvangen. Met inachtneming van de reacties van partijen is het verslag op 15 maart 2012 vastgesteld. Het vastgestelde verslag wordt als bijlage aan deze uitspraak gehecht.

Standpunten van verzoeker, zakelijk en verkort weergegeven

5. Voor cliënten die in het X-huis verblijven geldt dat zorgaanbieder na overlijden nog 13 dagen een minimale vergoeding van het zorgkantoor ontvangt (ZZP 1, zijnde 22 euro per dag). Cliënten met een zorgindicatie voor verblijf die niet onder de wet BOPZ vallen wordt de mogelijkheid geboden om na overlijden opgebaard te worden in het appartement in het X-huis. Zorgaanbieder is voornemens om dit niet langer toe te staan. Voor cliënten die vanwege de wet BOPZ opgenomen zijn geldt al dat opbaren in het X-huis niet mogelijk is.

6. Het bedrag dat zorgaanbieder ontvangt gedurende deze 13 dagen staat niet in verhouding tot de werkelijke kosten van een leegstaand appartement. Daarbij is het zo dat familie binnen die 13 dagen een week de tijd krijgt om het appartement te ontruimen. Wanneer gekozen wordt voor opbaren in het appartement dan redt men dit ontruimen binnen een week veelal niet en waarna zorgaanbieder te weinig tijd resteert voor het opknappen van het appartement voor de volgende bewoner. Er moet vaak erg veel aan een appartement gedaan worden en de planning luistert nauw.

7. Zorgaanbieder heeft vanaf 2009 een tarief ingevoerd voor het opbaren in een appartement van 60 euro per dag. Er is veel discussie geweest over de facturen die hiervoor werden verzonden; niet iedereen was bereid tot het betalen van de rekeningen.

8. Opbaren in de zorginstelling is geen recht of aanspraak op grond van de AWBZ en nabestaanden kunnen evenmin aanspraak maken of rechten doen gelden op het appartement.

9. Leegstand betekent per definitie dat zorgaanbieder de gemaakte productieafspraken met het zorgkantoor niet na kan komen. Daarnaast is er een aanzienlijke wachtlijst voor mensen met veelal een zware zorgindicatie en is het de plicht van zorgaanbieder deze zo spoedig mogelijk in het X-huis op te nemen.

10. Het gebouw waarin het X-huis is gevestigd biedt geen mogelijkheden om een ruimte als mortuarium in gebruik te nemen.

Standpunten van de cliëntenraad, zakelijk en verkort weergegeven

11. De cliëntenraad heeft het onderwerp in 2011 zelf bij zorgaanbieder aangekaart nadat familieleden zich beklaagden over kosten die voor opbaren in rekening werden gebracht. De cliëntenraad vroeg zich toen af of sprake was van een nieuwe regeling en vernam toen dat dit sinds 2009 op de tarievenlijst stond. De cliëntenraad betwijfelt of hierover indertijd wel advies is gevraagd en vindt dat op de invoering of vaststelling van dergelijke tarieven adviesrecht van toepassing is.

12. Vervolgens berichtte zorgaanbieder het voornemen om deze mogelijkheid tot opbaring af te schaffen met ingang van 1 oktober 2011. Op 27 juli 2011 is de cliëntenraad door zorgaanbieder in kennis gesteld van dit voornemen. Op 3 augustus 2011 heeft de cliëntenraad aangegeven hier tegen te zijn. Op 4 oktober is een formeel adviesverzoek gedaan waarna op 31 oktober 2011 een formeel negatief verzwaard advies is uitgebracht. Bij memo van 6 december 2011 heeft zorgaanbieder laten weten het besluit toch door te willen zetten waarna de cliëntenraad op 14 december 2011 nietigheid van het besluit heeft ingeroepen.

13. Cliënten en hun familie behoren de mogelijkheid te behouden om te kiezen voor opbaring in het appartement. Dit is van belang voor de rouwverwerking en medebewoners kunnen zo afscheid nemen. Soms betreft het mensen die heel lang in het X-huis hebben gewoond.

14. Als door het opbaren de ontruiming niet binnen 7 dagen gehaald wordt, kan zorgaanbieder voor die overschrijding ook kosten in rekening brengen, dat is dan de keuze (het risico) voor de familie.

15. De cliëntenraad lijkt dat het invoeren van een protocol 'laatste levensfase' of het opnemen van informatie over de kosten voor opbaring in het huishoudelijk reglement voor meer duidelijkheid zal zorgen (vooraf), waardoor pijnlijke situaties of onaangename gesprekken na een overlijden voorkomen kunnen worden.

Overwegingen van de LCvV

16. Tussen partijen bestaat geen verschil van mening over de vraag of op het voorgenomen besluit verzwaard adviesrecht van toepassing is. De commissie is gevraagd om vanwege het negatieve advies en het beroep op nietigheid door de cliëntenraad, te beoordelen of zorgaanbieder het besluit in redelijkheid kan nemen. De commissie acht zich hiertoe bevoegd op grond van artikel 4 tweede lid jo. artikel 10 eerste lid sub b WMCZ.

17. De aanleiding tot het voorgenomen besluit tot afschaffing van de mogelijkheid tot opbaring in het zorgappartement lijkt vooral gelegen in de discussies die zijn gevoerd over de hiervoor in rekening gebrachte kosten (ad 60 euro per dag sinds 2009). De commissie overweegt ten aanzien van dat tarief dat dit niet onredelijk is wanneer men let op de gemiddelde tarieven voor opbaring in een rouw/uitvaartcentrum (ca. 100 euro per dag). De commissie overweegt voorts dat het schrappen van dit tarief van de lijst 2012 prematuur is aangezien over het beëindigen van het opbaren nog geen definitief besluit genomen kon worden, vanwege het negatief advies en het inroepen van nietigheid van het besluit door de cliëntenraad.

18. Navraag ter zitting heeft uitgewezen dat van de mogelijkheid tot opbaring in het zorgappartement in het X-huis tussen 5 tot 10 keer per jaar gebruik gemaakt wordt. De commissie vindt dit een gering aantal.

19. De commissie heeft voorts geconstateerd dat in de zorgovereenkomst (versie 2012) diverse bepalingen zijn opgenomen over oplevering en ontruiming van het appartement. Artikel 21 meldt onder lid 3 de mogelijkheid om, ter beoordeling van en na afspraak met de zorgaanbieder, tegen extra kosten de woonruimte iets later (dan de 7 dagen termijn die in artikel 28 is vastgesteld) ontruimd op te leveren danwel kosten in rekening te doen brengen voor tijdelijke opslag van zaken.

20. Het komt de commissie voor dat problematiek zoals door zorgaanbieder omschreven, namelijk dat opbaren in eigen appartement veelal tot overschrijding van de 7 dagen termijn leidt, en derhalve tot financiële consequenties voor de bedrijfsvoering door langer durende leegstand, met gebruikmaking van dit artikel ondervangen kan worden. Voor het opbaren binnen de gegeven 7 dagen kunnen op grond van de tarievenlijst sinds 2009 reeds kosten in rekening gebracht worden. Deze bijdrage kan dus, in geval het opbaren leidt tot overschrijding van de leegstandsperiode, ook nog aangevuld worden met een door zorgaanbieder (in acht nemend het adviesrecht van de cliëntenraad terzake) daarvoor in redelijkheid vast te stellen bedrag.

21. De commissie is bekend met de verzakelijking in de zorg ten gevolge van het gewijzigde financieringsstelsel, waardoor zorgaanbieders zich steeds vaker genoodzaakt zien bijdragen te vragen voor zaken en diensten die voorheen nog uit het zorgbudget gefinancierd konden worden. In het onderhavige geval is echter niet aannemelijk gemaakt dat de bedrijfsvoering substantieel bemoeilijkt wordt wanneer er slechts enkele malen per jaar wordt gekozen voor opbaren in het zorgappartement. Het is de commissie bovendien niet duidelijk geworden of in al die gevallen overschrijding van de 7, en vervolgens de 13-dagen termijn het gevolg is.

22. De commissie beveelt zorgaanbieder aan nog eens goed te bezien hoe over dit onderwerp beter gecommuniceerd kan worden met cliënten, hun familie/vertegenwoordigers en niet in de

laatste plaats met de cliëntenraad. De commissie is met de cliëntenraad van mening dat goede en vroegtijdige informatieverstopping (bij het aangaan van de zorgovereenkomst) over wat men na een overlijden kan verwachten in samenhang met een toelichting op de noodzaak en achtergrond van tarieven, voor een beter begrip en meer bereidwilligheid kan zorgen.

23. Vorenstaande brengt de commissie tot het oordeel dat het voorgenomen besluit een marginale redelijkheidstoets niet kan doorstaan.

Oordeel

Bovenstaande overwegingen leiden tot het oordeel van de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden, dat het besluit om opbaren in een zorgappartement van het X-huis niet langer toe te staan, bij afweging van betrokken belangen niet in redelijkheid genomen kan worden.

Deze uitspraak is vastgesteld door de voorzitter van de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden, mevrouw mr S.B. de Pauw Gerlings-Döhrn, en de leden de heer P.O. Manni en de heer mr J.A. Heeren.

Utrecht, 22 maart 2012

mr S.B. de Pauw Gerlings-Döhrn
voorzitter

mr L. Bos
secretaris